

D. D.  
DISSERTATIO PHILOSOPHICA  
QUÆSTIONEM SOLUTURA:  
NUM ET QUATENUS  
PŒNÆ CAPITALES  
SINT JURIS NATURÆ?

CUJUS PARTEM PRIOREM,  
CONS. AMPL. SEN. PHIL. IN REG. ACAD. AB.  
*Publicæ disquisitioni submitunt*

JACOBUS  
TENGSTROM,

PHIL. MAG.

ET

ISAACUS SCHRODERUS,

OSTROBOTNIENSES.

Die XIII. Junii MDCCLXXVII.

L. H. A. M. S.


---

ABOÆ,

Impressit JOHANNES CHRISTOPH. FRENCKEL,  
Reg. Acad. Typogr.

1777

S:Æ R:Æ M:TIS  
SUMMÆ FIDEI VIRO  
*Supremi Regii Dicasterii Aboënsis*  
PRÆSIDI,  
EQUITI & COMMENDATORI  
*Reg. Ord. de stella Polari,*  
NEC NON  
*EQUITI de Reg. Ord. Ensis.*  
ILLUSTRISSIMO atq; GENEROSISSIMO  
LIBERO BARONI  
D:NO AXELIO GABR.  
LEIJONHUVUD,  
SUMMO LITTERARUM PATRONO ET  
MÆCENATI  
SACRUM.

  
*Felicitas illa: multis salutem dare, & ad vitam ab ipsa morte revocare, & mereri clementia Civicam. Nullam ornamentum Principis fastigio dignius pulchriusque est, quam illa corona ob cives servatos. Non hostilia arma detracta viris, non curus barbarorum sanguine cruenti, non parta bello spolia. Hac Divina potentia est, gregatim ac publice servare: multos autem occidere & indiscretos, incendiis ac ruinae potentia est. Sen. de Clem. L. I. C. XXVI.*

§ I.

**D**iversas gentes diversis temporibus, jura humanitatis æque religiose haud quaquam servasse; passim nos edocet Historia. Prima illa mundi secula, barbarie crassisque ignorantia tenebris obruta, ad illa vix attendisse, nedum facta rectaque habuisse, jure suspicari licet optimo. Ad vim omnis disceptatio rediit. Jura legesque vana sine re fuerunt nomina. Ferocia indomita animos tenuit hominum, sanguisque minutissimas ob causas effusus est. Inter plurima quæ remanere feritatis hujus primæ vestigia, duritas etiam illa merito referenda est, quæ ad recentiora usque tempora, in Legibus omnium fere gentium dominata est. Ostendit hæc satis superque, primos mundi incolas barbaros & ab humanitate fuisse alienos, si vel nulla hujus rei ex Historia colligi possent testimonia. Leges enim in civium licet salutem securitatemque sancitæ, eidem sæpe quam maxime

A 2

xime

xime fuerunt aduersæ, duræ & in humanitatem injuriæ. De Legibus in primis pœnalibus, quod olim de DRACONIS Legibus dicere solebant *Athenienses*, illas sanguine fuisse scriptas, merito dicendum fuit. Genium primorum seculorum asperum & immitem sapiebant, mortem vel minimis peccatis irrogantes. Dira & lenta supplicia, crudelitate primum introducta populorum & Principum, rata stabilitaque fecit consuetudo, quin & ipsa sæpe Legum auctoritas. Ut alia præteream.

Hicce cum malis totum fere mortalium genus conflictatum est, donec barbarie tenebrisque depulsis, *Europa* ad mitiorem & saniores sensum redire cœperit. Opiniones & consuetudines inveteratas debellare ausi sunt viri de salute generis sui solliciti, veritates utiles & tenebris eruere, & in hominum Civitatumque eas convertere commodum. Leges itaque incudi etiam reddita, & ab innumeris quibus scatebant mendis vitis que repurgata sunt. Consuetudines autem & errores vetustate corroboratos, uno ictu non facile excidi, ut plura alia, ita & emendatio Legum luculentissime docuit. In illis enim emendandis perficiendisque, Civitatum Rectores diu licet multumque desudaverint, multa tamen (quod pace tantorum hominum dixerim) restare quæ corrigi possint, tuto affirmare licebit.

In pœnis statuendis capitalibus, a recto in primis sæpe adhuc dum Leges aberrare videntur modernæ, quibus quippe æquo frequentius sæviunt. Plerique illarum minis referti sunt Codices, paucissimisque in locis, pro merito, de illis cogitatum est leniendis minuendisque. Ill. MONTESQUIEU, celebris ille libertatis & humanitatis defensor, in libro, quem *Esprit des Loix* inscripsit, pœnarum hanc atrocitatem ex parte

parte impugnare adorsus est. Alacrius & ex instituto magis, eandem operam sibi sumsit Ill. BECCARIA, in libro aureo: *Dei Delitti e delle Pene*, ubi illas plerumque tam iniquas, quam Civitatibus & humano generi noxias esse, gravissimis probatum dedit rationibus.

In præsentī hacce opella, vestigiis tantorum virorum insistere conabimur, *nam & quatenus pœne capitales Legi Naturæ convenient, & quo deinde jure in Civilibus statuuntur*, explicaturi. Utinam vero vires nobis suppetant, ad causam tanti momenti digne perorandam, verbaque, dum pro Civibus, pro toto hominum genere dicendum est, nunquam nos deficiant idonea. Voti nostri damnatos nos esse fatebimur, si vel unus aut alter commiseratione generis sui tangatur, si jugum, quo premuntur æquales sui, observare & horrere incipiat. Sensum sapiunt mortales: sensim evanescunt præjudicia.

§ II.

Ut autem conatus nostri, firmis nitantur fundamentis, rem a capite repetamus, ideoque de finibus juris puniendi, in genere quædam ante disputabimus. Principem non solum punire juste posse, verum etiam ad punienda delicta obligatum esse, tam Naturæ quam Civitatum Leges satis superque evincunt. Cum enim Civitatis Civiumque salus & securitas finis sit, ad quem omnia ejus consilia & facta referri debeant, nihil eorum, quæ ad illum obtinendum conducere queant, ipsum, salva justitia, intermittere posse certissimum est. Si Legibus auctoritas honosque constabit suus, ut mandata earum observentur, & violatores puniantur, maximo studio eniti debet Summus Imperans. Impune si illa violare liceat, fieri non potest quin Leges contemptui habeantur,

porta sceleribus pandatur apertissima, & in discrimen  
salus securitasque vocentur Reipublicæ. *Illecebra enim  
maxima peccandi spes impunitatis est.*

Ceterum sive jus hocce Principis puniendi ex consensu  
hominum Civitates constituentium, cum PUFENDORFIO,  
sive ex communi puniendi jure, quo ante Civitates conditas  
instructi fuerunt singuli, in ipsum delato, cum GROTIUS &  
LOCKIUS deducere placeat, illud tamen non nisi in bo-  
num Civium tendere debere, facile intellectu est. Mali  
quidpiam ob delicta præterita, nulla ratione utilitatis  
publicæ in posterum habita, alicui infigere, non modo  
nihil habet generosi, verum etiam injustissima & huma-  
no animo indigna, dicenda est vindictæ cupiditas crude-  
litasque (a). *Nemo prudens punit quia peccatum est, sed ne  
peccetur; revocari enim præterita non possunt: futura pro-  
hibentur,* ait SENECA post PLATONEM. Ingeniosus  
Scriptor, *Anglus* natione, egregie hac de re disserit, cu-  
jus verba, ex interpretatione *Gallica*, non possum mihi  
temperare, quin hic adferam. "Le vrai princepe, qui doit  
"exciter un homme à punir ses semblables, doit tou-  
"jours être quelque affection bienfaisante. Un honnête  
"homme ne peut s'approuver dans ces sortes de de-  
"marches, qu'autant qu'il agit par un tel princepe, &  
"qu'il les juge nécessaires pour un plus grand bien. Ce-  
"la est si vrai, que lorsque nous voulons justifier les  
"châtiments Divins, nous avons toujours recours à ces  
"sortes de considérations, lesquelles nous montrent qu'  
"ils sont dictés par la bonté, & qu'ils ont pour but  
"d'assurer le maintien des Loix, que Dieu a faites pour  
"rendre ses creatures heureuses, de les porter à la ver-

(a) V. Burlamaqui *Principes du Droit des Gens* T.  
VII. pag. 66.

tu, & de les détourner du vice; & ce sont-là les rai-  
sons, qui nous les font regarder comme justes & sa-  
lutaires" (b).

Ultra quam salus securitasque requirant Civium, pœ-  
nas itaque extendendas non esse certo certius statuitur.  
Majus in se vitamque suam Principi nequiquam tradere  
potuerunt jus Cives, quam ad hunc finem necessarium  
erat obtinendum, & quod cuique Lege concessum fuit  
Naturæ, utpote quæ omni loco & tempore, omnibus  
immota tradere debet vivendi & agendi præcepta (c).  
Nullis illa pactis Legibusve Civilibus reddi potest irrita.  
Superbiæ, effrenatisque malorum Principum non cedit  
cupiditatibus. Particula quædam voluntatis sapientiæque  
Divinæ, æque ac summus hicce Legislator, Auctor ejus,  
immutabilis sit necesse est.

Imo, si vel Principis absoluto puniendi arbitrio  
se subicere potuissent homines, illos tamen adeo salutis  
securitatisque suæ fuisse oblitos, ut id revera facerent, pa-  
rum certe habet probabilis. In majus utique discrimen  
vitam adduxissent suam, si adeo unius submissa  
fuisset imperio, ut ille pro lubitu, cuivis eam auferre  
potuisset peccanti. In statu enim Naturali, injustam vim  
vi repellere saltim licebat, cujus hic nulla remaneret po-  
testas. Nec aliud, nec majus itaque jus hoc puniendi es-  
se potest, quam quod quantumque Civium salutis securi-  
tatisque promovendæ sufficiat, h. e. nec sapius, nec  
severius quam opus est, punire debet Summus Imperans.  
§. III.

(b) v. Hutcheson *Système de Phil. Mor.* Tom. II. L. II.  
C. IX. §. XI. Hobbes *de Cive* C. III. §. II. præter alios.  
(c) Locke *de Imp. Civil.* Cap. X. §. II. C. XIII. §. X.  
C. XIV. §. IV. & pluribus locis.

§. III.

Hoc autem quo recte fieri possit, ne vel puniat cum punito opus non est, vel graviores malefico poenas infligat, quam quæ fini satisfaciant obtinendo, necesse est ut certa detur mensura, ad quam peccata exigat eorumque supplicia. Omnia peccata æqualia esse, Stoicorum ex mente statuere, potius argutæ & perversæ sapius Sectæ hujus philosophandi rationi, quam justitiæ Legis Naturalis convenire videtur. (d) Delicta itaque cum sint inæqualia, inæqualia etiam esse debent supplicia, ne omnis, de diversa scelerum atrocitate, sensus ex animis tollatur hominum, & ad atrociora committenda quasi incitentur improbi. Certa inter poenas delictaque esse debet proportio: certa mensura ad quam utraque referatur, cum periculum sit, ne justitiæ, bono Civitatis & humanitati inimica alias adhibeantur supplicia. Legislator omnia delicta æqualiter puniens, Medico mihi similis videtur, eadem medicina omnes ægrotos, quocumque demum morbo laborarint, sanare cupienti.

Quænam autem hic adhiberi debeat mensura, de eo inter omnes non convenit. (e) Magnitudinem delicti, a persona quæ eo læsa est, æstimant: a lædenti proposito: ab interna quadam delictorum natura, qua vel magis vel minus haberi debeant atrocita turpiaque, quam ob causam & supplicia in capitalia ex natura, & capitalia ex Lege dividerunt. Et sic porro. Vel autem infirma sunt hæc principia, vel difficilia admodum applicatu, si ex illis scelerum æstimanda fuerit atrocitas. Damno, quod ex delicto capit Respublica, magnitudo ejus in foro humano

(d) v. Ciceronis *Paradoxon* III. (e) Pufend. *Jus Nat. & Gent.* L. VIII. C. III. §. XVIII. & seq. Burlam. *Princ. du Droit des Gens* Tom. VII. p. 76.

mano rectissime metienda est. (f) Cum enim omnis opera studiumque Principis, non nisi in salute procuranda publica, Civiumque defendenda securitate versari debeant, in delictis neque alia respicere debet, quam quæ his contraria noxiæque sint. Faciliori præter ea negotio, delicta ex hoc fundamento æstimata, juste & cum usu Civitatis vindicari possunt; cum contra ea non possint non Legislatores æquitatem sapere, vel utilitatem offendere Reip. illa ad alias quascunque relata mensuras, puniri.

Liquet itaque hinc, poenas aliis irrogari non posse delictis, quam quæ saluti & securitati offecerint publicæ. Peccata, nihil prorsus vel minus Civitati nocentia, poenis multare boni Legislatoris non est, cum hoc facto, Cives malo quodam afficeret, unde nulla Reip. proveniret utilitas. Delicta æque Civitati non exitialia, neque pari supplicio plectenda sunt; quæ autem gravius securitatem læserint publicam, gravius, quæ levius, minus severe vindicari oportet. Sed cum quævis supplicia in salutem securitatemque tendere debeant Reip. nec alia, nec majora esse debent, quam quæ huic fini sufficiant obtinendo. Mitioribus itaque si securitati consilii possit Civium, asperioribus uti ne dicam humanitas, verum etiam justitia vetat naturalis. Si contra ea animadverteret Imperans, securitatem periclitari Reip., nisi suppliciiis utatur gravioribus, illis abstinere salvo officio suo haud poterit. Stat semper regula: *Salus Populi suprema Lex esto.* "C' est par la fin legitime des peines" Auctor quidam ait celebris "qu'il faut les retenir dans leur justes bornes, puisqu'elles sont destinées à procurer la sûreté"

B

(f) Beccaria *Dei Del. e delle Pen.* §. 24. Hatchefon *Syst. Phil. Mor.* Tom. II. L. II. C. IX. §. XI.

“sûreté de l'Etat & des Citoyens; elles ne doivent ja-  
 mais s'étendre au delà de ce qu'exige cette sûreté.  
 Dire que toute peine est juste, quand le coupable a  
 connu d'avance le châtiment auquel il s'exposoit, c'  
 est tenir un langage barbare, contraire à l'humanité &  
 à la Loi Naturelle, qui nous défend de faire aucun mal  
 aux autres, à moins qu'ils ne nous mettent dans la  
 nécessité de le leur infliger, pour notre défense & no-  
 tre sûreté” (g) Prudentis & humani Legislatoris est,  
 jus suum puniendi ita exercere, ut lenissima via ad ma-  
 ximam salutem securitatemque perveniat Reip. *Sed hoc  
 opus: hic labor.* Præcepta quidem generalia tradita non  
 sunt difficilia. Unicuique, rem oculis perpendenti atten-  
 tis, primo patebunt obruta. Illa autem inter se pruden-  
 ter & evidenti connexa ordine, in usum vitæ commu-  
 nem deducere, & ad illorum normam Leges sancire Ci-  
 vitatibus sapientissimas, opus unius hominis, unius æta-  
 tis non fuit, nec forte erit in posterum. Summis & Di-  
 vinis fere ad illud peragendum ingentis opus est, quæ  
 cum pleraque parcius videant secula, quid mirum, Le-  
 ges tamdiu tantumque a summa sua abesse perfectione.

§. IV.

Fundamentis igitur hisce positis, propius jam ad me-  
 tam properabimus nostram. Legislatori certis delictis  
 ultima statuendi supplicia jus esse, nemo facile negave-  
 rit. Cum enim Lege Naturæ, ad salutem promovendam  
 Civitatis obligatus sit, necesse est ut vias, quibus ad hunc  
 finem pervenire possit, ingredi ipsi liceat; *qui enim vult  
 finem, velle etiam debet media*, celebris est Philosophorum  
 Regula. Si itaque finis Civitatum, qui salus securitas-  
 que

(g) v. Vattel *Droit des Gens* p. 69.

que publica est, non nisi morte obtineri possit maleficæ,  
 quin ille de medio tollendus sit, haud est dubitandum,  
 cum ex duobus malis propositis, minus eligere pruden-  
 dentis sit. Quando autem, quibusque ex causis jus &  
 æquitas usum illorum permittat, in sequentibus diligen-  
 tius contemplari studebimus.

Leges pœnales, in plerisque *Europa* Civitatibus, fre-  
 quentissimis sævire suppliciis capitalibus, fatendum qui-  
 dem nobis est. Primæ mortalium in statu Naturali fero-  
 citati, sævitiæ hanc originem debere, in genere etiam  
 affirmare liceat, nimiam tamen & perversam, qua seve-  
 ra *Judeorum* statuta forensia Legislatores prosecuti sunt,  
 venerationem, ad illa retinenda, imo augenda sapius,  
 quam plurimum contulisse, extra omne dubium est. No-  
 vimus enim Leges hæc *Mosaicæ*, toti fere *Europa*, ma-  
 gnâ partem in Judiciis diu fuisse observatas, ita ut in  
 disceptationibus forensibus & sententiis, ipsissima illarum  
 verba, capite & commate citatis, ex stilo curiæ adfer-  
 rentur. Cujus moris ad nostra usque tempora remansit  
 vestigium in juramento, quo se hodieque obstringunt  
 Judices Patrii, *secundum Dei Sueciæque Leges statutæque  
 jus semet disturos* (b) Hinc vero illa etiam justa esse, &  
 æquitati congrua Juris Naturæ, asserere tanto minus li-  
 cebit, quanto certius constat, Leges Civiles, omnibus  
 mundi temporibus, justum quod esset æquumque, sem-  
 per assecutas minime esse, sed sæpius præcepta Juri  
 Naturæ sanæque rationi e diametro inculcasse opposita.  
 Cum res in Judiciis foroque disceptantur Civili, Le-  
 ges, quid justum rectumque sit consulendæ sunt Judici-  
 bus. Ad forum autem devolutæ Juris Naturæ, e solis e-

B 2

jus

(b) v. Cel. Rabenii *Litteras ad J. D. Michaëlis da-  
 zos, Jurique hujus Mosaico præfixas.*

jus principiis placitisque dijudicanda sunt. Evanescit hinc omnis, Legum Civilium, omnis consuetudinum auctoritas, nec acquiescit, in veritate occupatus investiganda, hujuscemodi argumentis Philosophus.

Legislatorem in genere circa poenas observare oportet capitales, ne illas saepius statuatur infligendas, quam salus Civitatis illas necessario exigit. Bonorum omnium Principis Civitatisque concreditorum administrationi, vita Civium carissimum est, in qua conservanda opera itaque omnis studiumque ejus versari debet, adeo ut non nisi gravissima ob delicta morte civis multari debeat. In peccata itaque quae vel nihil, vel parum omnino damni securitati inferunt publicae, mortis ne constituant supplicia. Monitum autem hocce, Legislatores (posterioris praesertim aevi) saepius non observasse, Historia pluribus testatur locis. Quot millia hominum, ob diversas, in rebus ad Religionem pertinentibus, sententias capitis damnati? Quot funeribus? quot & quam cruentis persecutionibus ansam dedere Haereses & Schismata? Ut antiquiora praeteream tempora, illas solum nominasse sufficiat, quae post CHRISTUM natum, plerasque vexarunt mundi habitati partes. Nescit quis calamitates cladesque quas & quantas, a Romanis aliisque Gentium Imperatoribus, coetus accepit Christianorum, primis post CHRISTUM seculis? Nescit quis exitum, ortarum inter Christianos ipsos dissensionum, cruentum plerumque & funestissimum? Haereticos quot rogis impositos, gladio, vel alio quocumque suppliciorum genere interemptos? Quam multo denique sanguine, quot cadibus, judicia sic dicta *Inquisitionis*, recentioribus etiam polluta temporibus? Sunt haec cuivis notiora, quam ut pluribus ea differere opus sit.

Pudet

Pudet me peccata memorare, seculis illis barbarie & ignorantia horridis, acerrime punita. Superstitiones ridiculae & absurdae, praecantationes, foedera cum malo Genio inita, ceteraque hujus turtoris crimina, digna habita fuere quae non nisi capitalibus, iisque crudelissimis plesterentur suppliciis. Parum autem illa securitati nocuisse Civitatum, poenasque adeo illis inflictas capitales, tam injustas fuisse, quam perniciosas, nemo est qui non videat.

Valet idem fere de delictis morum castimoniam laudentibus, paci tamen Civitatis externae non inimicis, quae pudor hic recensere vetat. Ultima dum hisce constituantur supplicia, sanguis in vanum profunditur Civium, & crudelitate id quaeritur inhumana, quod institutis sapientibus & prudenti castigatione aequae facile, quin facilius consequi potuissent Summi Legum Latores.

§. V.

Si porro in delictis, securitatem turbantibus publicam, vindicandis, poenas capitales plerumque & in genere necessarias neque demonstrare valuerimus, parum firmitatis fundamentis superesse credimus, quibus Leges cruentae, consuetudines & opiniones nituntur anticipatae. Poenas capitales Civitati necessarias esse, cum securitas ejus alio etiam pacto obtineri potest, dicere haud convenit. Si itaque alia quaecumque mitiora supplicia, huic fini sufficiant assequendo, Civitatem durioribus carere posse per se clarum est. Vinculis praesertim si scelesti plestantur perpetuis, securitati satis provisum fore publicae, totus confido, quod & pluribus, in illisque sequuntur, erimus demonstraturi.

Præclare etiam rem humani generis egerit III: BECCARIA,  
B 3

CARIA, omnibus tamen ejus argumentis, quibus poenas impugnaverit capitales, salva veritate assentiri vix possumus. Ex eo enim quod rarius infligantur, horrorem illarum oblivione obrui existimat, homines illarum tandem non meminisse, frenumque adeo, quod maleficos coarceat, penitus tolli. (i) Satius contra ea & veritati convenientius dixisse erit, illas, quo effectu non careant, rarissimas esse debere, & non nisi delictis imponendas atrocissimas. Experientia enim duce novimus, quasvis representationes, saepius ob oculos positas, assiduitate vim suam amittere, animumque ad illas vix demum attendere nostrum; cum contra ea quae rarius nobis sistuntur, & fortius animum afficiunt, & diutius memoriam sui in mente retinent. Poenas itaque capitales nimis frequentes ne statuat, sibi cavere debet Legislator; frequentes enim si evaserint, illas denique spernere assuescunt improbi, formidoque, quam incutere deberent flagitiorum, assiduitate illarum evanescat pereatque necesse est. Spes impunitatis ad scelera audenda incitat; non suppliciorum lenitas, modo commoda superet e maleficiis percepta, poenae certae sint, memoria earum recens semper maneat, & animi hominum poenis non obdurerint atrocioribus.

Habent utique perpetua vincula tantum mali, quanto ad formidinem injiciendam scelerum opus est. Scelerum intueri, ad perpetuam captivitatem gravissimosque perferendos labores damnatum, non potest non terrorem miserissimo cuique afferre homini. Insitus adeo innatusque plerisque, ne dicam omnibus, est libertatis amor, ut nullo tolli possit negotio. Calamitosum quendam, ad summam redactum inopiam miseriamque, liberum tamen, carcerem optaturum perpetuum, ubi omnium rerum, praeter libertatis, afflueret copia, vix mihi persuaserim.

(i) V. Libr. ejus supor. cit. §. XVI.

serim. Quanto minus, si custodiae huic labor jungeretur molestus, contemptus ludibriaque, cibus vilis & tenuis, ut cetera mala taceam, e quibus, prius quam e vita, ipsi non liceret excedere. Tanti fere infimus quisque libertatem suam facit quanti Imperans. Jactura igitur illius, modo scelerum inevitabilis comes sit, quin maleficiis plerisque sufficiat coercendis, nullum mihi videtur dubium.

Docent nos annales omnium aetatum, non unum aut alterum, sed plurimos, vultu morti obviam ivisse intrepido. Debiti instar, quod aliquando, citius seriusve, Naturae esset persolvendum, Stoico & quieto animo illam non nulli spectarunt, quam itaque fugere, insipientis esse putarunt & stolidi. Alii furore ducti male sano, vanam gloriolam suique captantes admirationem, ad interitum ruerunt voluntarium. Factioni, sententiis, imo sceleribus suis quo satis facerent, quot non sua sponte se neci devoverunt? Placida mente ridentesque ultimam illam terribilem exaudire mortis sententiam: horrore illius contemnendo satis habuere virium, morientesque (quod vix crederes) morti insultarunt pervicacissimi. Nec pauci, desperatis rebus suis, mortem vel propria sibi conscivere manu, vel etiam in aperta se coniecere capitis pericula. Vita doloribus ærumnisque refertissima, mortem multo existimarunt feliciorē: non cruciatum, sed ærumnarum requiem, bonum quod cuncta illorum mala dissolveret. Ostendunt hi, forte & plures alii, suo exemplo, mortem tantum non habere terroris, nec omnium adeo afficere animos, ut insuperabilis metus ejus sit, poenasque adeo capitales in genere certas non esse, quibus sceleribus obex ponatur & flagitiis.

Perpetuis contra ea detineri vinculis, malum quoddam est, quod apud Gentes altioris animi, non possint non



non semper reformidare homines: ad quod voluntarie subeundum, nemo aut pauci certe, satis habuere animi & alacritatis. Si & Stoicus quidam, vel alius quicumque male sanus, tantæ, ut illa spernat, fuerit temeritatis, ad sanitatem cito revocatum videbis, dummodo bene depexum custodia & labore castigaveris graviori. Honorem quendam imaginarium, comitem huic nunquam adjungere mortales: semper contentui habita est servitus. Voluntaria subire vincula, nunquam magni & excelsi, sed abjecti humilisque semper habitum fuit animi. Tadio præsentis, speque melioris in posterum conditionis, vincula appetere, ubi omnis generis mala in supplicium confluxere malefici, adeo contra Naturam est, ut vix quicquam fingi possit absurdus. Cum paupertate omniumque rerum inopia, qui diu multumque conflictatus fuerit, mortem denique ut bonum quoddam considerat, saltem ut minus malum, quam statum præsentem suum calamitosum. Hic mortis contentus, ad illicitas vitam sustentandi vias, ipsum compellit ingrediendas, ad furta, rapinas, latrocinia & cetera hujuscemodi facinora. Quæ ex his, ex animi sententia perpetratis sperare possit commoda, pœnam, si male cesserint, illa subsequatur capitali multo præponderant, cum mortem mali quid esse vix sibi persuadeat. In vinculis contra ea duris perpetuisque, nihil certe boni sibi repræsentare poterit. Jactura libertatis, ceteræque servitutis calamitates, ad vitæ usque finem perferendæ, multis nominibus majus malum ipsi videantur necesse est, quam præsens ejus status, si vel molestissimus.

## §. VI.

Si his Religionis majestatem, non optimo consilio noxiorum suppliciiis additam, ritusque illos & apparatus adjun-

adjunxeris solennes, quibus ad supplicia plerumque duci solent capitis damnati, parum utique, quod horrorem spectatoribus stolidis & supersticiosi injicere possit scelerum, pœnis hisce restabit cruentis. Non minus absurdam, quam Reip. perniciosissimam homines in universum fovent sententiam, omnes quibus violento modo emori contigit, certos fere esse de illis obtinendis præmiis, quæ Virtuti Pietatique, in futuram vitam reservavit justissimus rerum humanarum Moderator, qua itaque spe illectos, plures hunc exitum studiose affectasse novimus. Metum imminentis supplicii, operamque, quam in illos emendandos infumunt singularem Verbi Divini Ministri, non posse non ipsos ad meliorem revocare frugem, pœnasque adeo capitales, certissimam ad gaudia attingenda cœlestia patefacere viam, plebi persuasissimum est. Quantum securitatis salutisque pœnis capitalibus consequatur Resp. hujuscemodi dum errores animos devinctos tenent hominum, facile quisque intelligit.

Nec minus fini repugnant pœnarum apparatus solennes, quibus ultima maleficorum cohonestari solent supplicia. Qui vel parum animum humanum ejusque indolem noverit, illum rebus, sensus afficientibus externos, facillime moveri, perspectum sibi habeat oportet. Externa rerum species, illas ut bonas vel malas, honestas vel inhonestas in mente repræsentat. Si in plectendis improbis, pompa quædam ritusque adhibeantur splendidi; cultu potius quam contemptu illos prosequuntur homines. Memoria scelerum eorum deperit: vel veneratione, vel commiseratione animi afficiuntur populi, vixque recordantur, supplicium de scelestis sumi, moribus factisque eorum dignissimum. Plerique mortales postrema meminere, & in hominibus impiis, sceleris illorum obliti, de morte venerabundi disserunt honesta.

Carebunt sic dura hæc supplicia omni fere effectu, omni utilitate, terraque in vanum cruore humectatur Civium. Benevolentia hæc, ad compensandam quasi supplicii crudelitatem, reo præstita, nulli ei erit usui: dolores haud quaquam ejus mitigat: nihil certe solatii hinc percipere potest morti immolendus. Dicitur autem vix potest, quantum detrimenti hinc accipiat Resp. Scelera scelestosque detestari animi sensim dediscunt Civium. Pœnas flagitiis Leges nequaquam statuunt: animos denique non terrebunt mortalium. (\*)

## §. VII.

Ab improbo præterea, tuta satis Civitas esse videtur in posterum, si catenis compedibusque vinctus in firmum contrudatur carcerem, fidisque & accuratis committatur Custodibus. Miserum, qui aliis aufugiendi viis, quam quas propria ipsi ministrat solertia, non gaudet, captivum tenere, opus nequaquam videtur difficile, Vix fugam prius moliri poterit, quam conatus ejus detecti erunt impeditique.

Apprime certe necessarium est, ut fida custodia teneatur vinculis puniendus perpetuis, Si enim unus aut alter

(\*) Fatemur quidem, splendidos hujuscemodi apparatus in maleficis morte puniendis, ad ipsam pœnarum capitalium naturam non pertinere, potius autem modum illas sumendi ineptum noxiumque esse ostendere. Cum autem mos hicce perversus, ita plerisque invaluerit locis, ut necessarius quasi ultimorum suppliciorum comes videatur, non potui quin paucis mentionem ejus injicerem. Certum enim est illo vigente, si vel rarissime morte multarentur improbi, pœnis capitalibus multum horroris decedere,

alter fuga illis liberatus fuerit, non possunt non sceleribus dediti, spe aufugiendi illecti, præcipites ad scelera ruere patranda. Quantum mali in Remp. invehat fugæ aut impunitatis spes: improborum numerum immane quantum augeat & flagitiorum, quemvis intelligat oportet. Quo itaque spes hæc scelestis præcidatur, necesse est ut plures constituantur Custodes, qui centum quasi *Argi* oculis, non poterunt non omnes illorum evadendi conatus detegere: ut firmi exstruantur carceres, quibus nullam inferre vim valeant captivi: ut severe puniantur Custodes, si ipsorum vel incuria, vel bona venia salutem fuga quæsierint custodiendi: ut iidem sufficientibus annuis stipendiis instruantur, quibus vitam honeste sustentare possint, ne inopia cogantur, pecuniis præmiisque acceptis, ansam elabendi suppeditare maleficis &c. &c. Sumtus qui hinc Civitati accrescunt, satis superque diurnus miserorum labor compensabit: prætereaque parcimoniam studio, crudelem sanguinisque prodigum esse humani, mitem nequaquam decet Legislatorem.

Patet itaque ex his quæ jam dicta sunt, pœnas capitales adeo non esse necessarias, ut ne illis plerumque carere possit Civitas, vinculisque contra ea perpetuis, securitati ejus satis consuli.

## §. VIII.

Sed nec illas, necessitate remota, Civitati utiles esse, facillimum erit demonstrato, Multitudine industriorum Civium, salutem niti Reip. nemo est qui non largiatur; clara enim adeo est hæc propositio, ut Axiomatibus instar haberi possit. Ejuscemodi itaque abstinere Leges oportet suppliciis, quæ nisi summa postulante necessitate, vitam sanguinemque profundunt Civium, damnunumque adeo in Remp. arcessunt. Homo integra va-

tudine, si modo opera ejus rite adhibeatur, inutilis esse non potest. Dantur variae victum exercendi viae, quas eligere possint Cives: multa opificia, quae operariorum inopia inculta jacent languidaque. De paucitate querentes Civium, quotquot ad *Oeconomiam* sublevandam publicam animum applicuerunt, quotidie audire licet. Variis modis, nec sine fructu, inopiae huic succurrere conati etiam sunt Summi Civitatum Rectores; paucissimis autem locis, de suppliciis capitalibus, quae directe adeo Remp. incolis spoliant, cogitatum esse minuendis, dolendum est. Ad vincula damnatus, si modo laborare cogatur, Civitati utique proderit. Non impensas solum, quas in eum sustentandum facit Civitas, perpetui ejus labores resarcire queunt, verum etiam lucri quid insuper addere. Mr VOLTAIRE ingeniose ut solet, hac de re ita loquitur: "On a dit, il y a long-tems, qu' un homme pendu n' est bon a rien, & que les supplices, inventés pour le bien de la société, doivent être utiles a cette société. Il est evident, que vingt voleurs vigoureux condamnés a travailler aux ouvrages publics tuote leur vie, servent l' Etat par leur supplice, & que leur mort ne fait de bien qu' au bourreau, que l'on paye pour tuer les hommes en public." (k)

Quantum lucri, ex illis ad servilem perpetuamque damnatis operam, qui alias securi, suspendio, vel alio quocunque suppliciorum genere essent perituri, per singulos annos perciperet *Europa*, is facile aestimaret, cui annuus constaret capitis damnatorum numerus. Illum insignem Principumque dignum fore attentione, certum est. De catervis hominum, morti nulla urgente necessitate

(k) v. *Ejus Commentaire sur le Livre: Des Del. & des Pein.* N. X.

sitate oblati, non possunt non clementes, & de salute Civium solliciti dolere Principes. Amores deliciaeque generis sui, nesciunt hi nunquam satis pretii sanguini humano statuere.

Quo autem modo servi publici, maxime Civitati prodesse possint, operaque eorum in usum converti publicum; quali teneri debeant custodia: quot & quibus locis ejusmodi carceres exstruendi sint &c. prudenti Summi Magistratus arbitrio committendum putamus, nec proprie nostrae videtur indaginis.

Accidit interdum, ut Principes, in quibusdam puniendis delictis hanc sequantur regulam, sanguini parcendum esse Civium, ne Civitas justo majori afficiatur damno. Si multitudo quaedam, seditionis, caedis, latrocinii, vel cujuscunque alius delicti capitalis accusata & convicta fuerit, ex rigore Legis rarissime omnes plecti videmus, unus etsi non minus atque alter facinoris particeps fuerit. Legibus silentium imponitur, suppliciisque rei afficiuntur levioribus, ne multi pereant Cives. Praeclara utique causa, quam sane in puniendis delictis semper sibi propositam habeant Summi Legum Administratores! Aequalem Civitas jacturam facit, si viginti privetur Civibus, divertorum reis scelerum, ac si totidem unius convictis flagitii. Illi autem, omni sine commiseratione, morte multantur acerba: hos Lege solvere e Republica videtur Principi. Singulos latrocinii e. g. socios, minoris non existimaverim culpa reos, quam qui solus rapinam exercuerit. Illi morte liberantur, cum adeo fuerint prudentes, ut socios scelerum sibi plurimos adjunxerint, quorum opera viribusque adjuti, tanto facilius tutiusque aliorum diriperint opes fortunasque: Hic omni destitutus auxilio, praesidiis orbatus omnibus, laqueo

quo plectitur. Æqualia scelera, inæquali afficiuntur vindicta. Minus congruum quis hoc non videat? quis non iniquum? Illucescit magis atrocitas inhumanitasque Legum, cum multitudo civium uno quasi ictu necanda est, quam cum singuli vita orbatu erunt. Unius Civis una vox, unius gemitus lacrymæque ad solium penetrare non valent: imbecilliores sunt, quam ut inclementes afficere possint Legislatores: fortior efficaciorque, dum plures simul gladio jugulum præbebunt, vox humanitatis est. Guttas, vix rivus sanguinis, ferrei non horrent animi. O si certa, si vera & iusta secuti fuissent Legislatores principia, dum Legibus societatem donarunt humanam! Si salutis Civium & Reip. nunquam obliti fuissent! Formidine Legum cruentarum genus extemtum fuisset humanum, Principisque in eo sita fuisset clementia, præscriptum Legis in puniendis delictis sequi.

## §. IX.

Si porro delictis iusto pluribus poenæ infligantur capitales, fieri non potest, quin iusta inter delicta negligatur proportio, & perversæ animis hominum, de facinorum atrocitate instillentur notiones. Si furto e. g. æqualis atque atrocissimo cuique sceleri poena statuatur, furem incendia, cædes vel alia nefaria simul moliturum videbis crimina. Ab illis enim audendis, modo ut flagitium suum sic fore speraverit innotum, quid quæso illum abstinebit, si in foro Civili æqualia hæc reputentur delicta? si idem furem atque homicidam mortis maneat supplicium? (1)

Ratio hæc inter ipsa scelera poenasque neglecta eorum, spem præterea impunitatis, sapissime præbere potest improbis. Cum enim flagitia minus nefaria atrocitate

aque crudelibus cruentisque afficiuntur suppliciis, reum in jus vocare, religioni sæpe homines mitioris ingenii ducunt. Legum detestantur immanitatem: commiseratione tanguntur delinquentis, potiusque ad celandam quam detegendam culpam ejus opem conferunt; cum contra ea, si delicta eorumque supplicia pari passu ambulent, magis de illis puniendis cives solliciti sint.

Nocent denique Reip. frequentes poenæ capitales sequenti adhuc respectu. Res, quibus longo & continuo usu animus assuecit, inclinationes indolemque ejus formare experientia nos docet. Cui pompa magnificique apparatus semper ob oculos versantur, splendidiori delectatur vivendi ratione. Qui capitis pericula sæpe adiit, mortis tandem formidinem susque deque habet. Qui molliori & delicato vivendi genere aliquamdiu usi sunt, effeminati fiunt laborumque impatientes: & sic porro. Sic & qui effusionibus sanguinis, cædibus cruentisque assueverit suppliciis, illa demum horrere desinit, crudellemque & inhumanum esse in naturam ipsi vertitur. Misericordiæ omnis & humanitatis obliviscitur, verba mente cassa illa existimans. Aliorum dolere malis, vitii quid ipsi demum videtur, animoque ejus callus quasi obducitur, ut ne funestissimis quidem afficiatur suppliciis. Exempla hujus rei ex Historiis proferre, locus non patitur. Qui vel parum hominis naturam perspexerit, experientiamque ad hæc secutus fuerit quotidianam, veritatem ejus cito perspiciet. Infandum! Leges eum in finem, ut homines feritate sua naturali exutos, ad mansuetam & humaniorem ducerent vitæ rationem, latas, duros contra ea animos eorum reddere ferreosque, omnis expertes humanitatis. Mentis ita tandem obdurelcunt mortalium, ut atrocissima quæque illos non moveant. Secures laqueosque demum non horrent malefici.

Coro-

(1) V. BECCARIA *Lib. cit.* §. 15.

Coronidem § huic imponant verba Cl. VATTEL,  
 qui apte admodum in rem mihi disserere videtur:  
 "L'expérience nous fait voir, que l'imagination se fami-  
 "liarise avec les objets qu' on lui presente frequemment,  
 "Si vous multipliez les supplices terribles, les peuples  
 "en seront de jour en jour moins frappés; ils contra-  
 "cteront enfin comme les Japonnois, un caractère d'atro-  
 "cité indomptable: Ces spectacles sanglans ne produiront  
 "plus l' effet, au-quel ils sont destinés, ils n' epouvan-  
 "teront plus les mechans. Il en est de ces exemples  
 "comme des honneurs; un Prince qui multiplie a l'ex-  
 "ces les titres & les distinctions, les avilit bien-tôt; Il  
 "use mal-habilement l' un des plus puissans & des plus  
 "commodes ressorts du Gouvernement. (m)

Filum quod hic abrumpere cogimur orationis no-  
 stræ, ut tempus facultatesque permiserint, deducere co-  
 nabimur.

(m) v. Ejus *Droit des Gens* p. 69.



*Dissertatio Theologica*

*De iis*

*Quæ in Religione Christia-  
 na ignorantur,*

Quam

Conf. Vener. Facult. Theol. Aboëns.

Præside

**Mag. JAC. TENGSTRÖM**

S. S. Theolog. Prof. Reg. & Ordin. nec non Fac.  
 Theol. h. t. Dec.

*Pro summis in Theologia honoribus*

*Publico examini modeste offert*

**JACOBUS BONSDORFF,**

S. S. Theol. Licentiat. & Docens.

*In Audit. Acad. Maj. die XVI Apr. MDCCXCI.  
 horis a. & p. merid. sol.*

ABOË, Typis FRENCKELLIANIS.